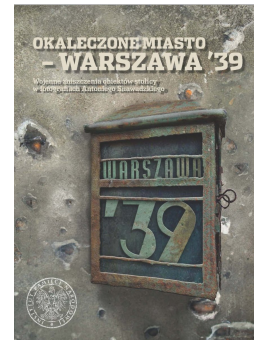

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/112778,Zniszczenia-Warszawy-w-1939-roku-w-obiektywie-Antoniego-Snawadzkiego.html>
27.04.2024, 09:18

Zniszczenia Warszawy w 1939 roku w obiektywie Antoniego Snawadzkiego

Antoni Snawadzki urodził się w 1897 r. w Kaliszu i wychował w patriotycznej atmosferze. Wstąpił do Legionów Polskich, później działał w konspiracji POW. Po odzyskaniu niepodległości służył w Wojsku Polskim. Walczył w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 r. i w III powstaniu śląskim. Pasjonował się fotografią, lecz nie udało mu się podjąć działalności zawodowej w tej dziedzinie.

W 1939 r. wziął udział w obronie Warszawy. Po kapitulacji pozostał w mieście i prywatnym aparatem fotografował jesienią 1939 r. zniszczone budynki, ślady walk i ekshumacje ofiar. Został aresztowany 19 stycznia 1940 r. przez niemiecką policję. Jego późniejsze losy pozostają do dziś tajemnicą.

W czasie Powstania Warszawskiego kolekcja jego zdjęć uległa rozproszeniu. Część odbitek została odnaleziona na terenie Warszawy i trafiła do zbiorów Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce oraz do Muzeum Historycznego m.st. Warszawy. Dużą partię zdjęć w 1966 r. przekazał Głównej Komisji Bolesław Modzewski.

Obecnie największym zbiorem zdjęć Antoniego Snawadzkiego dysponuje Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. [W 2019 roku Archiwum IPN przygotowało wystawę plenerową, na którą złożyły się zdjęcia Antoniego Snawadzkiego, obrazujące zniszczenia Warszawy po oblężeniu w 1939 r.](#)

W 2009 roku Instytut Pamięci Narodowej wydał album [„Okaleczone miasto - Warszawa '39. Wojenne zniszczenia obiektów stolicy w fotografiach Antoniego Snawadzkiego”](#), oprac. [Marcin Majewski](#). Publikacja przedstawia fotografie autorstwa Antoniego Snawadzkiego dotyczące zniszczeń Warszawy w 1939 roku. Unikalne zdjęcia pochodzą z zasobu archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Przedstawiają zniszczone lub uszkodzone szpitale, kościoły, szkoły, dworce kolejowe, obiekty administracyjne, ale także hotele i budynki mieszkalne. Ukazują okaleczone miasto - Warszawę z jesieni 1939 roku. Ponad 130 fotografii zostało wykonanych w okresie pomiędzy sierpniem a grudniem 1939 roku. W publikacji zamieszczono także fotografie z archiwum rodziny Snawadzkiego oraz wzbogacono ją o

plany wybranych części Warszawy, a także o fotografie współczesne.

Ruiny zniszczonych
budyńków na rogu ul.
Marszałkowskiej !

widok w kierunku północnym. Po lewej w grębi kamienica Lotnego (Al. Jerozolimskie 34/36 róg ul. Marszałkowskiej 100)

Spalona kamienica hr. Ostrowskiego na rogu ul. Świętokrzyskiej i Mazowieckiej - widok z pl. Napoleona (obecnie pl. Powstańców Warszawy)

Zniszczone domy po północnej stronie ul. Ordynackiej - widok prawdopodobnie z rogu ul. Kopernika. Na końcu tzw. Dom Mikosierdza, w tle po prawej budynek Konserwatorium Muzycznego

Zniszczone budynki przy ul. Ordynackiej i Okólnik

Uszkodzone kamienice przy alei 3 Maja

Zniszczony budynek Szkoły Powszechnej przy ul. Szerokiej (obecnie ul. ks. Ignacego Kłopotowskiego)

Zniszczone domy przy ul. Zamoyckiego

Ruiny domów przy ul. Wołomińskiej